

ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ (περίοδος 2023)

(πρώτα αποτελέσματα)

Η έρευνα και ανάλυση υλοποιήθηκε από το Παρατηρητήριο Τουρισμού Δυτικής Κρήτης και συντονίστηκε από το τμήμα Οικονομίας & Διοίκησης του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου Χανίων (ΜΑΙΧ), σε συνεργασία με το Εργαστήριο Συστημάτων Χρηματοοικονομικής Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης, το τμήμα Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ), μέλη του Τμήματος Οικονομικών επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης και την Ανώτερη Σχολή Τουριστικής Εκπαίδευσης Κρήτης (ΑΣΤΕΚ).

Το Παρατηρητήριο Τουρισμού Δυτικής Κρήτης, λειτουργεί πάνω από μια δεκαετία με πρωτοβουλία της Περιφέρειας Κρήτης και της Ένωσης Ξενοδόχων Χανίων ενώ συμμετέχει επίσης το Οικονομικό Επιμελητήριο Δυτικής Κρήτης και το Επιμελητήριο Χανίων.

Για την ανάλυση της έρευνας, **η οποία είναι εν εξελίξει** και πραγματοποιείται στο αεροδρόμιο Χανίων (Ι. Δασκαλογιάννης) έχουν συμπεριληφθεί **1700 έγκυρα** ερωτηματολόγια **έως και την 20^η Αυγούστου 2023**, μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες, από ερευνητές του ΜΑΙΧ και Πολυτεχνείου Κρήτης. Γι' αυτό το λόγο είναι **πολύ πιθανόν τα ποσοστά να διαφέρουν** έως το τέλος της τουριστικής περιόδου. Η έρευνα αυτή συγχρηματοδοτείται από το Τμήμα Τουρισμού Π.Ε. Χανίων/Περιφέρεια Κρήτης αλλά και από το Δήμο Χανίων για τη συγκεκριμένη περιοχή. Για την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας υπάρχει συνεχής υποστήριξη από τη Fraport-Greece και το Προσωπικό του Αερολιμένα Χανίων.

Αναφορά γίνεται στις πιο πρόσφατες αφίξεις αλλοδαπών τουριστών που έχουν δημοσιευθεί από την Fraport-Greece για το αεροδρόμιο Χανίων και από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας Ηρακλείου, με σκοπό να αξιολογήσει την έως τώρα φετινή τουριστική κίνηση στην Κρήτη και να τη συγκρίνει με την αντίστοιχη τελευταία περίοδο του 2022, αλλά και στην προ κορονοϊού εποχή του 2019.

Ομάδα συγγραφής και ανάλυσης:

- Δρ. Γεώργιος Μπαουράκης, Διευθυντής Μ.Α.Ι.Χ.
- Περικλής Δράκος, ΕΔΙΠ, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Γεώργιος Αγγελάκης, Ερευνητής Τμ. Οικονομίας και Διοίκησης Μ.Α.Ι.Χ., υπ. διδάκτωρ Τμ. Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας, ΕΛΜΕΠΑ
- Καθ. Κωνσταντίνος Ζοπουνίδης, Ακαδημαϊκός, Διευθυντής Εργ. Συστημάτων Χρηματοοικονομικής Διοίκησης & Ανάλυσης Δεδομένων και Πρόβλεψης του Πολυτεχνείου Κρήτης, Audencia Business School, France

Ομάδα επιστημονικής υποστήριξης:

- Δρ. Κυριάκος Κώτσογλου, Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού και Ηλ. Διακυβέρνησης, Περιφέρεια Κρήτης
- Επ. Καθηγητής Χρήστος Λεμονάκης, Διευθυντής Εργαστηρίου Διοικητικής Οικονομικής και Συστημάτων Αποφάσεων, Τμ. Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας, ΕΛΜΕΠΑ
- Αν. Καθηγητής Γεώργιος Ατσαλάκης, Σχολή Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης, Πολυτεχνείο Κρήτης

- Καθηγητής Γαγάνης Χρυσοβαλάντης, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Αν. Καθηγητής Ανδρέας Παναγόπουλος, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Αν. Καθηγητής Στυλίδης Δημήτριος, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Επ. Καθηγητής Σπυριάδης Αθανάσιος, Τμ. Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Επ. Καθηγήτρια Σημαντηράκη Βανέσσα, Διευθύντρια Α.Σ.Τ.Ε.Κ.

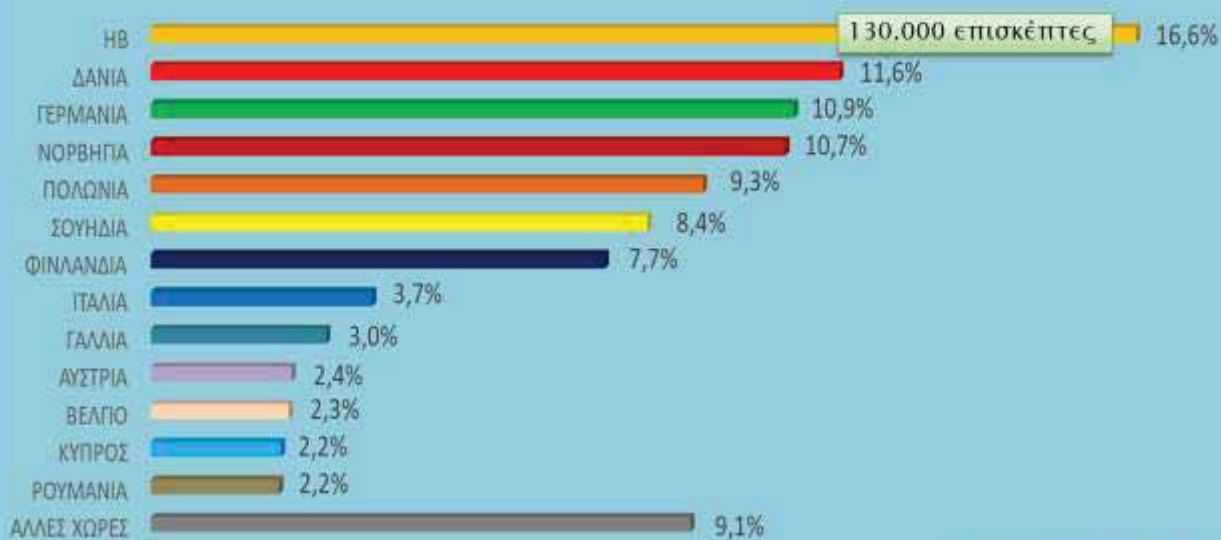
ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

Σχετικά με τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Χανίων και με βάση τα πρόσφατα στοιχεία της Fraport-Greece για την περίοδο Ιανουάριος-Ιούλιος 2023, καταγράφεται ρεκόρ αφίξεων με 790 χιλιάδες αφίξεις, σημειώνοντας αύξηση 8% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022, όπου είχαν σημειωθεί 730 χιλ. αφίξεις, χρονιά κατά την οποία είχαν καταγραφεί και οι περισσότερες αφίξεις έως τότε.

Η φετινή αύξηση, σε σχέση με το 2022, οφείλεται τόσο από τους Σκανδιναβούς όσο και από τους μη Σκανδιναβούς, οι οποίοι σημειώνουν ισόποσο ποσοστό αύξησης. Ειδικότερα από τους Σκανδιναβούς, τη μεγαλύτερη αύξηση σημειώνουν οι Νορβηγοί με 30% και ακολουθούν Σουηδοί και Φινλανδοί με ποσοστά αύξησης 6% και 4%, αντίστοιχα, ενώ αντίθετα μείωση καταγράφουν οι Δανοί κατά 2,4%, παραμένοντας όμως στη δεύτερη θέση επί των συνολικών αφίξεων. Γενικά παρατηρούμε ότι οι Σκανδιναβοί σταθεροποιούνται κοντά στο 40% επί των συνολικών αφίξεων μετά την εποχή του κορονοϊού, όταν πριν το ποσοστό τους είχε εδραιωθεί γύρω στο 50%, ενώ αντίθετα οι αφίξεις των μη Σκανδιναβών αυξάνονται με γοργούς ρυθμούς.

Αναφορικά με τις κύριες εθνότητες των μη Σκανδιναβών, Πολωνοί και Γερμανοί είναι αυτοί που σημειώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά αυξήσεων με 11% και 8%, αντίστοιχα, ενώ οι Βρετανοί, οι οποίοι συνεχίζουν και παραμένουν στην πρώτη θέση επί των συνολικών αφίξεων καταγράφουν μια πτώση της τάξεως του 2%. Σχετικά με τις υπόλοιπες εθνότητες ενθαρρυντικές είναι οι αυξήσεις των Ρουμάνων, Αυστριακών και Κύπριων με διψήφια ποσοστά αύξησης σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, ενώ έχουμε και την προσέλκυση νέων αγορών, αφού για πρώτη φορά επισκέπτονται τη Δυτική Κρήτη αλλοδαποί επισκέπτες που προέρχονται από το Λουξεμβούργο.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΦΙΞΕΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΜΕ CHARTERS ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΠΤΑΜΗΝΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023

Πηγή: Fraport, Greece, 2023

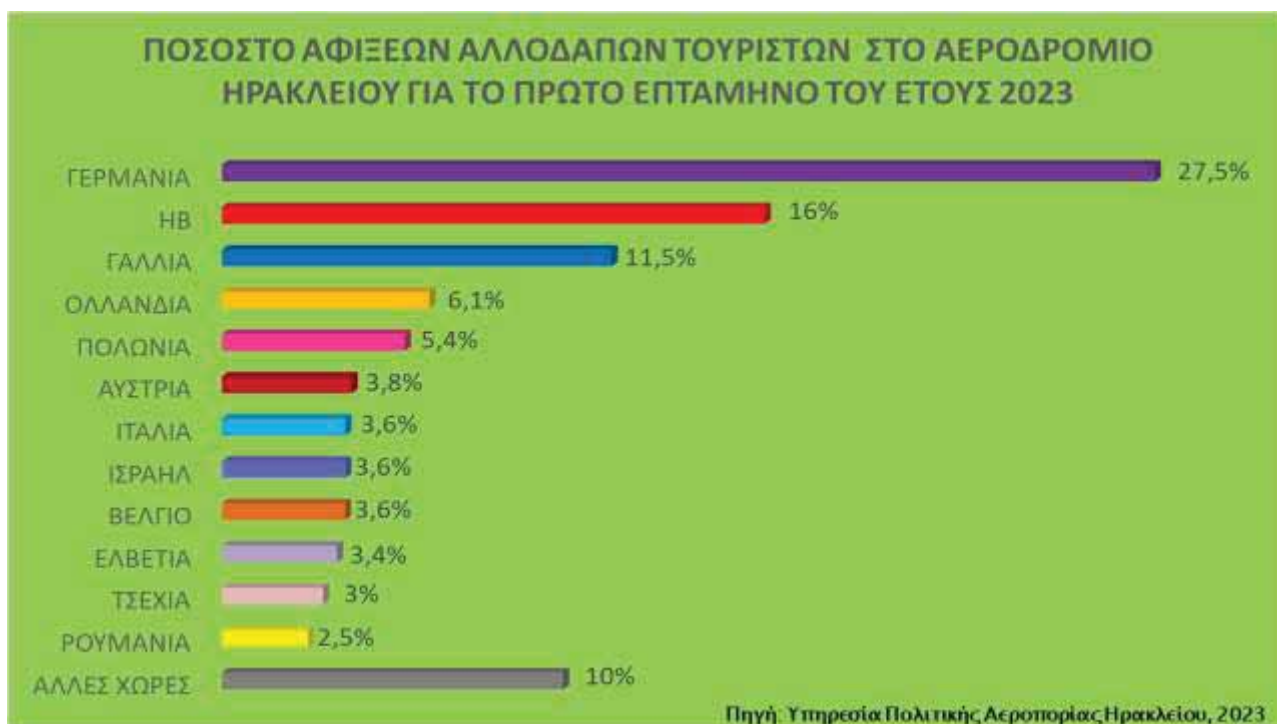
ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αναφορικά με τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Ηρακλείου και με βάση τα πρόσφατα στοιχεία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας Ηρακλείου, για την περίοδο Ιανουάριος-Ιούλιος 2023, καταγράφεται επίσης ρεκόρ αφίξεων, της τάξεως των 1,9 εκατ. αφίξεων, σημειώνοντας αύξηση κατά 6,5% σε σχέση με τις αφίξεις της αντίστοιχης περυσινής περιόδου που είχαν φτάσει τα 1,8 εκ. αφίξεις, οι οποίες ήταν και οι υψηλότερες αφίξεις έως τότε.

Γερμανοί, Βρετανοί και Γάλλοι απαρτίζουν την πρώτη τριάδα καταλαμβάνοντας το 55% επί των συνολικών αφίξεων με τους Γερμανούς να συνεχίζουν να παραμένουν στην κορυφή της λίστας με 28%, σημειώνοντας όμως μια σημαντική πτώση της τάξεως του 6% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Βρετανοί και Γάλλοι ακολουθούν με ποσοστά αύξησης 9% και 13% αντίστοιχα.

Σχετικά με τις άλλες εθνότητες, οι Ολλανδοί παραμένουν στην τέταρτη θέση με ποσοστό 6% επί των συνολικών αφίξεων καταγράφοντας όμως μια μείωση της τάξεως του 3% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, όπως σημαντική πτώση καταγράφεται και από τους Ελβετούς. Αντίθετα, η πλειοψηφία των υπόλοιπων κύριων εθνοτήτων καταγράφουν διψήφιο ποσοστό αύξησης με σημαντικότερη αυτή των Πολωνών, όπου σημειώνουν 24% αύξηση ανεβαίνοντας στην πέμπτη θέση, ενώ πολύ ενθαρρυντική είναι η αύξηση των Ρουμάνων που πλασάρονται στην πρώτη δωδεκάδα επί των συνολικών αφίξεων για πρώτη φορά.

Οι Ρώσοι, οι οποίοι τα προηγούμενα χρόνια ήταν σταθερά στην τέταρτη θέση επί των συνολικών αφίξεων, λόγω της στρατιωτικής εισβολής στην Ουκρανία και των επακόλουθων κυρώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, παρουσιάζουν και φέτος μηδενικές αφίξεις, όταν το 2019 την αντίστοιχη περίοδο είχαν φτάσει τις 150 χιλ. αφίξεις.

ΕΡΕΥΝΑ ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ 2023

Η υλοποίηση της φετινής τουριστικής έρευνας στον Αερολιμένα Χανίων, εκτός από τις προσωπικές συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια όπου χρειάζεται, πραγματοποιείται πλήρως με το αυτοματοποιημένο σύστημα οικειοθελούς συμμετοχής των αλλοδαπών τουριστών με την χρήση των προσωπικών τους συσκευών (PC, Smartphone και Tablet). Η επιλογή αυτής της δυνατότητας γνωστοποιείται στους επισκέπτες από τον εκπρόσωπο της έρευνας ή/και με ROLL UPS και ενεργοποιείται στην γλώσσα επιλογής του ενδιαφερόμενου μέσω οπτικής σάρωσης κατάλληλου Url ή QR Code από το laptop, smartphone ή tablet.

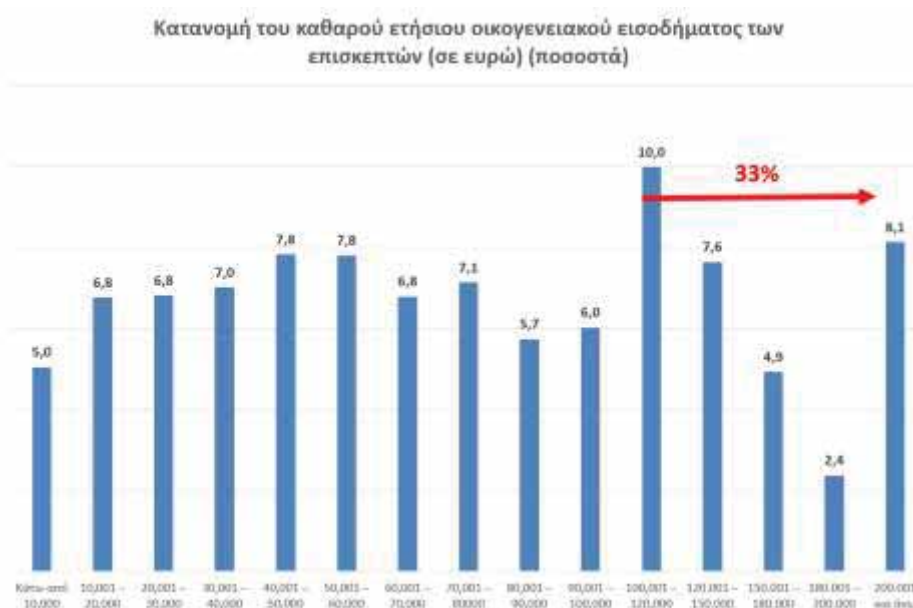
Αναφορικά με τα αποτελέσματα της έρευνας, η οποία είναι εν εξελίξει, σύμφωνα με τα στοιχεία έως στις 20 Αυγούστου 2023, οι τουρίστες που προτιμάνε το αεροδρόμιο Χανίων ως τελικό προορισμό για τις διακοπές τους, παρουσιάζουν μια σταθεροποιητική τάση ως προς το προφίλ τους σε σχέση με την περυσινή τουριστική περίοδο σε σημείο να μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι οι όποιες ανακατατάξεις συντελέστηκαν στην περίοδο 2020-2022 έχουν παγιωθεί και βρισκόμαστε πλέον σ' ένα καινούργιο σημείο ισορροπίας.

Έτσι και φέτος καταγράφεται υψηλό το ποσοστό των αλλοδαπών τουριστών που επισκέπτονται τη Δυτική Κρήτη **για πρώτη φορά**, κυρίως λόγω της μειωμένης συμμετοχής Σκανδιναβών τουριστών, μετά την κορονοϊού εποχή, που παραδοσιακά προτιμάνε να ξανα-επισκέπτονται τον συγκεκριμένο προορισμό. Πάνω από τους μισούς (~55%) αλλοδαπούς τουρίστες επισκέπτονται τη Δυτική Κρήτη για πρώτη φορά. Την διαφορά αυτή ενισχύει η αύξηση των επισκεπτών από το Η.Β., την Γερμανία και την Πολωνία.

Οικονομική κατάσταση – Ανάλυση δαπανών

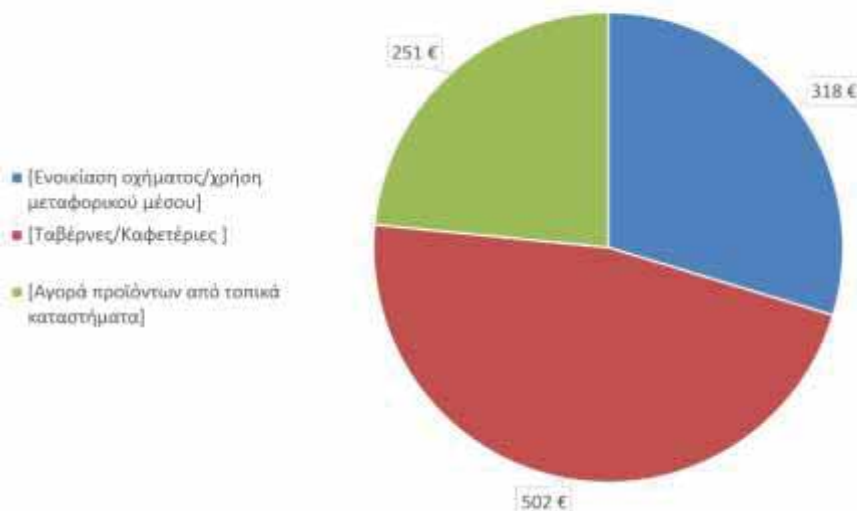
Ο μέσος όρος του εισοδηματικού επιπέδου των επισκεπτών κυμαίνεται μεταξύ της κλίμακας 70.000 - 80.000 ευρώ όταν το 2019 κυμαινόταν σε χαμηλότερα επίπεδα μεταξύ 45.000 - 60.000 ευρώ. Αυτή η αύξηση που παρατηρήθηκε και στην περυσινή περίοδο οφείλεται κυρίως από τουρίστες του Ηνωμένου

Βασιλείου και Γερμανίας, αλλά και από την ιδιαίτερη αύξηση αλλοδαπών τουριστών που προέρχονται από χώρες της Αμερικής, Καναδά και Αυστραλίας, οι οποίοι είναι και πολύ υψηλού εισοδηματικού προφίλ. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 1/3 των επισκεπτών στην περιοχή μας δηλώνει εισόδημα πάνω από 100.000 €.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί **ότι και φέτος συνεχίζεται** η καταγραφή της περυσινής εξαιρετικής περιόδου σε σχέση με το μέγεθος της **μέσης δαπάνης** που πραγματοποιεί ο επισκέπτης, η οποία αποτέλεσε ρεκόρ. Οι μέσες δαπάνες που παρατηρούνται στις κύριες κατηγορίες εξόδων έως τώρα δεν διαφέρουν καθόλου ή σημαντικά από το 2022. Οι μέσες δαπάνες για εστίαση (~500 €) και αγορές προϊόντων (~251 €) καταγράφονται σε υψηλά επίπεδα, παρόμοια του 2022, ενώ οι δαπάνες ενοικίασης οχήματος είναι σταθερά πάνω από 315 €.

Μέσες συνολικές δαπάνες στις κύριες κατηγορίες εξόδων (€)

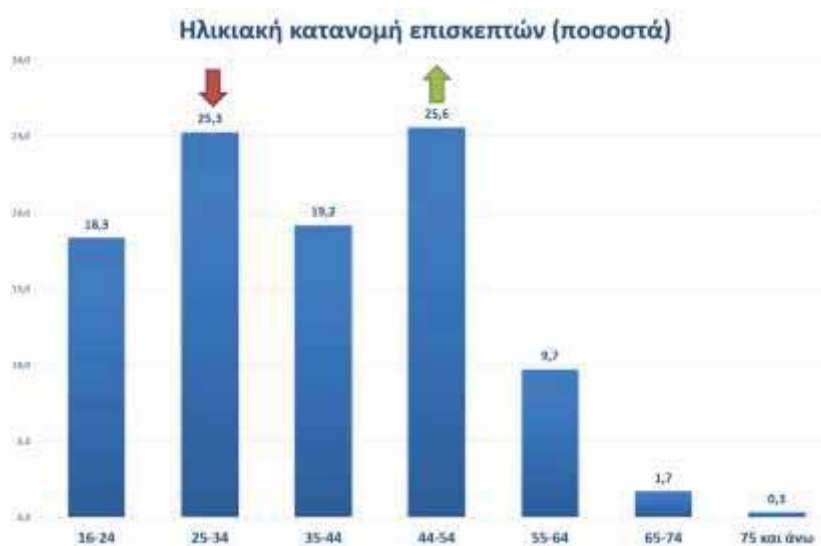
Παρατηρώντας τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το οικονομικό αποτύπωμα δαπανών των επισκεπτών δεν έχει αλλάξει. Το γεγονός αυτό ενισχύεται από την άποψη των επισκεπτών ότι η Δυτ. Κρήτη αποτελεί έναν προορισμό όπου οι υπηρεσίες που προσφέρει σε σχέση με το κόστος, είναι σε εξαιρετικό

επίπεδο (Ποσοστό Ικανοποίησης ~90%!)). Το τελευταίο όμως, δεν αναιρεί το γεγονός ότι φέτος υπάρχει αυξημένο κόστος γενικά σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών τουρισμού, γεγονός που αναγνωρίζεται από τους επισκέπτες χωρίς ωστόσο να επηρεάζει το ύψος των δαπανών από την πλευρά τους.

Σε αυτό ακριβώς το σημείο ίσως να έγκειται και ο γρίφος της δυσφορίας αρκετών επιχειρήσεων της περιοχής καθώς καλούνται να μοιραστούν το ίδιο με πέρυσι ποσό δαπανών των επισκεπτών, την ίδια στιγμή που πρέπει να αντιμετωπίσουν πολύ αυξημένα κόστη ενέργειας και πρώτων υλών (ο δείκτης διατροφής διαμορφώνεται στο υψηλό 12,3%), γεγονός που καθιστά το προϊόν ακριβό με χαμηλά περιθώρια κέρδους και μειωμένη ανταγωνιστικότητα.

Χαρακτηριστικά επισκέπτη / προτιμήσεις / σχόλια

Σχετικά με τις ηλικιακές κατηγορίες, συνεχίζεται η επαναφορά των τουριστών ηλικίας 45-55 ετών σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη 2021 και 2022 και έτσι πλησιάζουμε σε επίπεδα εποχής 2019, με την έλευση επισκεπτών από όλες τις ηλικιακές ομάδες. Εννέα στους δέκα αλλοδαπούς τουρίστες όχι μόνο θα επιθυμούσε να ξαναεπισκεφθεί τη Δυτική Κρήτη αλλά θα το σύστηνε ανεπιφύλακτα σε συγγενείς και φίλους. Επίσης, ένας στους τρεις αλλοδαπούς επισκέπτες δηλώνει ότι θα επισκεπτόταν την περιοχή και κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου αν υπήρχε απευθείας ανταπόκριση από την πόλη του, γεγονός που αναδεικνύει τη δυναμική του προορισμού για επέκταση της τουριστικής περιόδου.

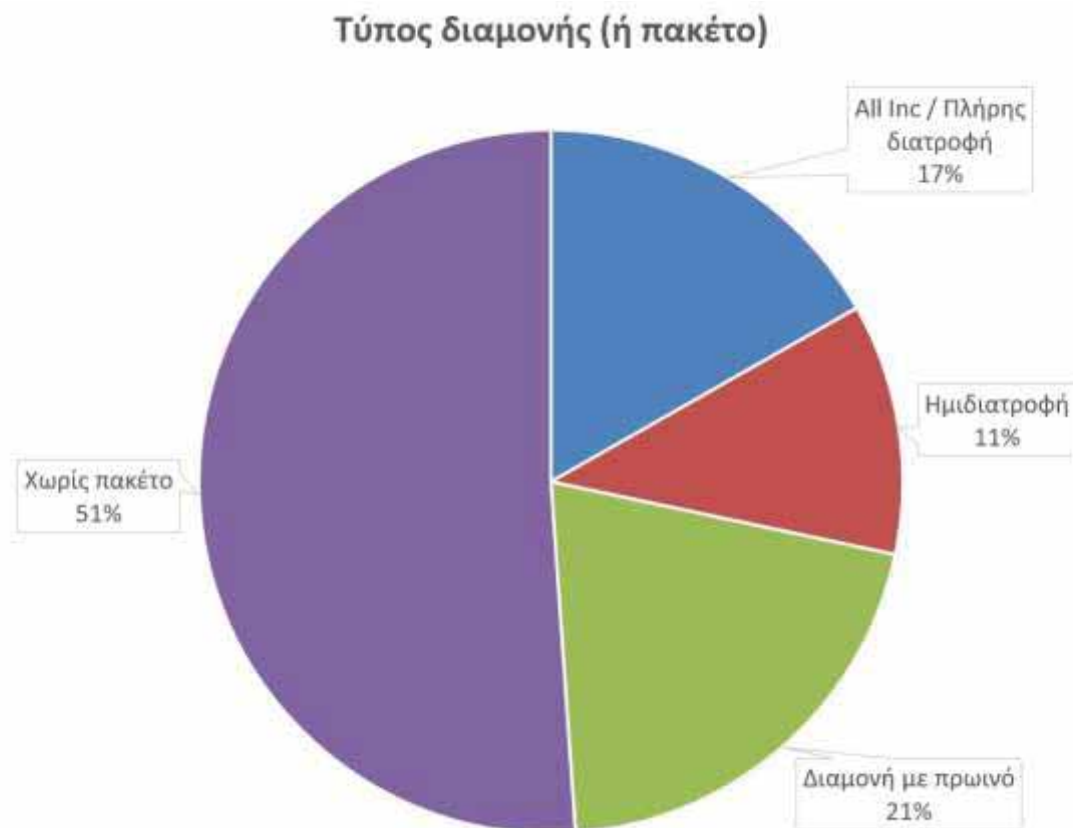
Οι κύριοι λόγοι που επισκέπτονται τη Δυτική Κρήτη οι τουρίστες με σειρά κατάταξης είναι:

1. οι παροχές υπηρεσιών,
2. η ποιότητα διαμονής στις παραλιακές εγκαταστάσεις,
3. η ηρεμία διακοπών που προσφέρει το νησί,
4. οι παραλίες και γενικότερα το τοπίο και το περιβάλλον,
5. η κρητική γαστρονομία

Η ποιότητα των υπηρεσιών στα τουριστικά καταλύματα, η ποιότητα των τοπικών αγροτικών προϊόντων, η φιλοξενία των ντόπιων ανθρώπων καθώς η ηρεμία και ασφάλεια του τόπου αξιολογούνται πολύ θετικά (~90%+) κατά τη διάρκεια παραμονής τους.

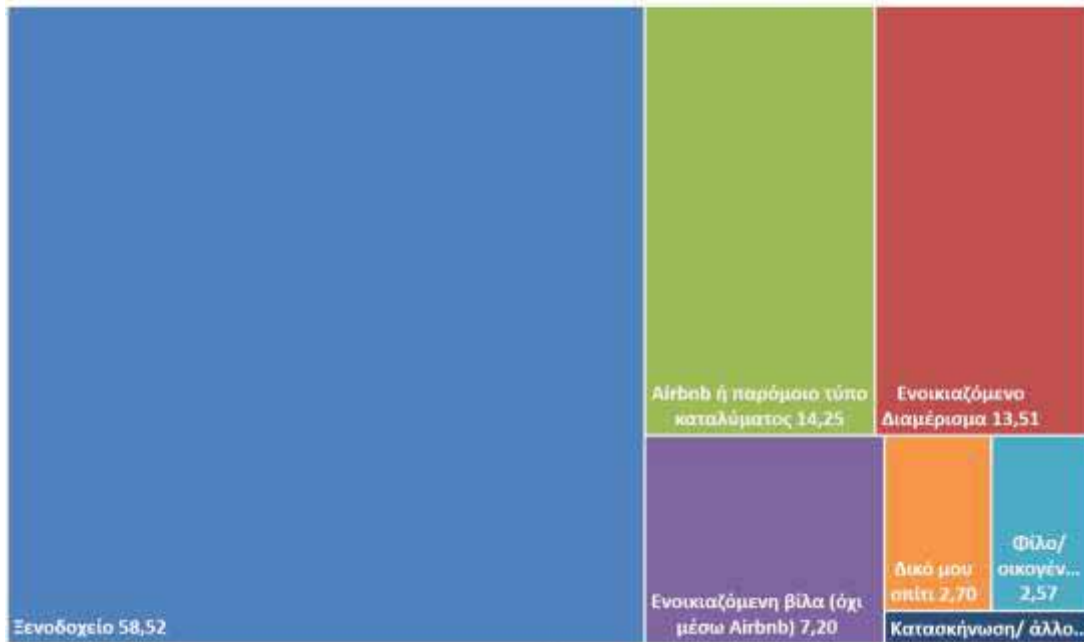
Σταθεροποίηση προτιμήσεων παρατηρούμε στον τύπο καταλύματος αλλά και στα πακέτα διαμονής που προτιμούν οι αλλοδαποί τουρίστες. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει σταθεροποίηση στα ποσοστά των

τουριστών που προτιμούν το λεγόμενο πακέτο “all inclusive” αρκετά κάτω του 20%, με τους περισσότερους αλλοδαπούς επισκέπτες να μην προτιμάει κανένα πακέτο. Καθοριστικός παράγοντας για την επιλογή του “all Inclusive” παραμένει η συνοδεία παιδιών κάτω των 15 ετών και η προσέλευση οργανωμένων ομάδων επισκεπτών.

Μεγάλο και φέτος είναι το ποσοστό των αλλοδαπών τουριστών που προτιμούν τις βραχυπρόθεσμες ενοικιάσεις τύπου Airbnb, αφού περίπου **το 15%** των επισκεπτών επιλέγει να διαμένει σε τέτοια καταλύματα. Τα ξενοδοχεία, παραμένουν στην πρώτη θέση των προτιμήσεων των τουριστών, με πάνω από τους μισούς από αυτούς να τα επιλέγουν, ενώ σχεδόν δύο στους τρεις τουρίστες προτιμούν πολυτελή ξενοδοχεία 4 & 5 αστέρων. Οι βίλες μετά τον διπλασιασμό προσφοράς που παρατηρήθηκε στην περίοδο 2019-21 έχουν φτάσει σταθερά το ποσοστό τους πάνω από 7%. Ο μέσος όρος διανυκτέρευσης στα τουριστικά καταλύματα και φέτος κινείται πάνω από 9 διανυκτερεύσεις.

Είδος καταλύματος διαμονής (Ποσοστό)

Σχεδόν 2 στους 3 αλλοδαπούς επισκέπτες πραγματοποιούν διακοπές με τον/τη σύζυγο/σύντροφο, ενώ έχουν αρχίσει να ανακάμπτουν οι οικογενειακές διακοπές με παιδιά. Διαφορά σημειώνεται επίσης και στον τρόπο κράτησης των καταλυμάτων και οργάνωσης των διακοπών, αφού οι μισοί αλλοδαποί τουρίστες προτιμούν σχετικές ενέργειες διεκπεραίωσης του ταξιδιού μόνοι τους, με μειωμένα ποσοστά όμως σε σχέση με τα προηγούμενα 3 χρόνια, ενώ ταυτόχρονα έχει αρχίσει να παρατηρείται στροφή στις διακοπές μέσω ταξιδιωτικού γραφείου ή/και πράκτορα, όπως συνηθιζόταν προ κορονοϊού εποχή.

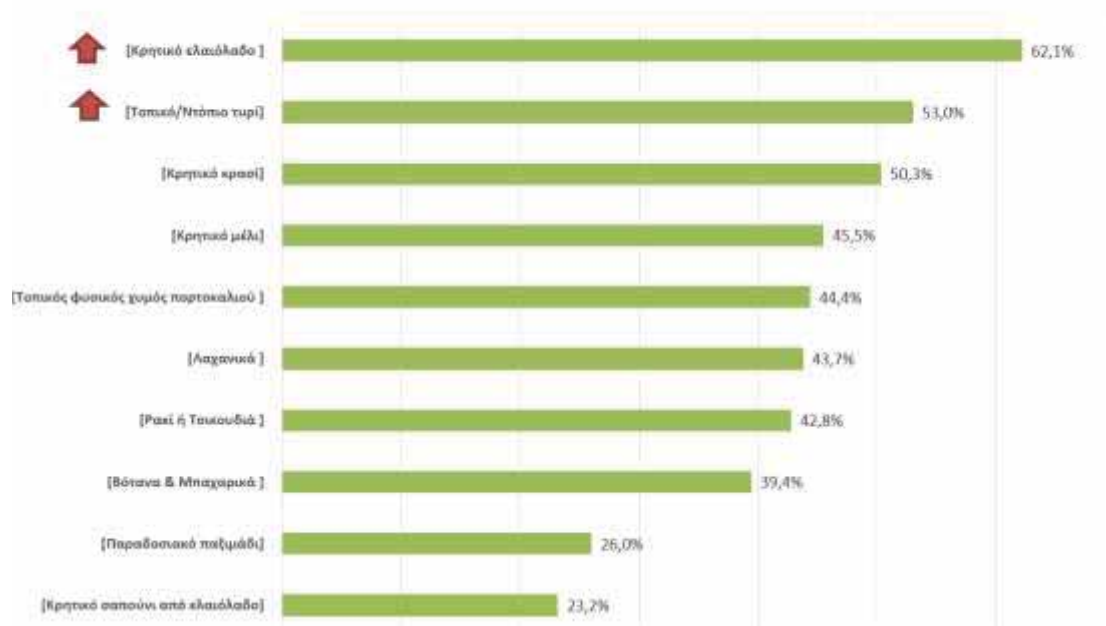
Οι επισκέπτες μας επιλέγουν τις παραλίες κυρίως του Ελαφονησίου αλλά και αυτές των Μπάλου και Φαλασάρνων, ενώ εξίσου σημαντικός αριθμός τουριστών πραγματοποιεί επισκέψεις σε μοναστήρια, εκκλησίες, μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Παρατηρείται ότι οι δύο εμβληματικές παραλίες του Νομού Χανίων, όπως είναι του Ελαφονησίου και του Μπάλου είναι στις πρώτες επιλογές των αλλοδαπών τουριστών και κρίνεται απαραίτητη η αειφορική διαχείριση των προορισμών αυτών, δεδομένου του πολύ μεγάλου αριθμού αφίξεων αλλοδαπών τουριστών. Άξιο αναφοράς είναι η μεγάλη αύξηση επισκεψιμότητας φέτος για την παραλία των Φαλασάρνων, καθώς και τα έντονα διφορούμενα σχόλια για το Ελαφονήσι.

Μέρη/Τοποθεσίες επίσκεψης

Αναφορικά με τα τοπικά προϊόντα διατροφής, ο αλλοδαπός τουρίστας μένει πολύ ικανοποιημένος από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των προϊόντων αυτών, ενώ φέτος δείχνει να προβαίνει σε μεγαλύτερες από άλλες χρονιές ποσότητες αλλά και ποικιλία προϊόντων. Για πρώτη φορά το ελαιόλαδο μαζί με τα τοπικά τυριά ανεβαίνουν στις δύο πρώτες θέσεις των προτιμήσεων των αλλοδαπών τουριστών με το κρασί να έρχεται στην τρίτη θέση. Ιδιαίτερη δυναμική παρουσιάζουν φέτος το κρητικό μέλι καθώς και ο φυσικός χυμός πορτοκαλιού.

Τοπικά προϊόντα που αγόρασαν οι επισκέπτες κατά τη διάρκεια των διακοπών

Σχεδόν οι μισοί αλλοδαποί τουρίστες θα ενδιαφερόντουσαν για εναλλακτικές μορφές τουρισμού, έξι στους δέκα θεωρούν ότι τα τουριστικά καταλύματα πραγματοποιούν δράσεις που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, ενώ η πλειοψηφία των αλλοδαπών επισκεπτών έμειναν ευχαριστημένοι από τις διαθέσιμες διαδικτυακές πληροφορίες αναφορικά με τις προσφερόμενες υπηρεσίες, υποδομές, αξιοθέατα και διάφορες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των διακοπών τους στην περιοχή, με περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης.

Οι αλλοδαποί τουρίστες συνεχίζουν να εκφράζουν τη δυσαρέσκεια τους σχετικά με την κακή κατάσταση του οδικού δικτύου και της σήμανσης, ενώ το σύστημα αποκομιδής και περισυλλογής απορριμμάτων χρήζει περαιτέρω αναβάθμισης, καθώς πραγματοποιείται και έντονη χρήση πλαστικών κυρίως στην Πόλη των Χανίων.

Επίσης, ιδιαίτερα φέτος, λόγω του μεγαλύτερου τουριστικού κύματος που έχει δεχτεί ποτέ η περιοχή, εκφράζεται έντονα η δυσαρέσκεια και ο προβληματισμός για την έλλειψη διαθέσιμων χώρων στάθμευσης και την κυκλοφοριακή συμφόρηση κυρίως στην Πόλη Χανίων.